

## A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

### Teamépítő tréning emlékeztetőinek és tematikájának szerzői jogi védelme

Ügyszám: SZJSZT 17/2007

*A bíróság által feltett kérdések:*

1. A Teamépítő tréning Emlékeztetők és a Tematika szerzői műnek minősülnek-e, akár együtt, akár külön-külön?
2. Mennyiben tekinthető, vagy tekinthetők közös, illetve gyűjteményes műnek az Szjt. 5-7. §-a alapján, figyelemmel a feleknek a mű összeállításával kapcsolatos perbeli előadásaira is?

*Az eljáró tanács szakvéleménye:*

**Ad 1.** A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 1. §-ának (3) bekezdése értelmében a szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni-eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítéllettől.

Előre kell bocsátani, hogy a Tematika című dokumentumot az eljáró tanács nem a Teamépítő tréning című dokumentumtól függetlenül vizsgálja, mivel a Tematika a Teamépítő tréning című dokumentum kiegészítő, az elméletnek a gyakorlati alkalmazását bemutató, könnyítő gyakorlatokat tartalmazó megfelelője. Figyelemmel arra, hogy a Teamépítő tréning című dokumentum funkcióját tekintve maga sem egy független, elméleti könyv, hanem – ahogy az a címéből is következik – lényegében egy gyakorlati képzést segítő dokumentum, aminek mintegy prezentációra alkalmas kivonatát és gyakorlati játékokkal való kiegészítését tartalmazza a Tematika, ezért ezt a két dokumentumot egységben kezeli az eljáró tanács (a továbbiakban összefoglalóan Teamépítő tréning megnevezéssel).

Szintén előzetesen kell megemlíteni, hogy a Teamépítő tréning egyes elemeit is a szerzői jogi védelem szempontjából külön kell vizsgálni, különös tekintettel arra, hogy a peres feleknek nem a teljes Teamépítő tréning, hanem sokkal inkább annak egyes elemei tekintetében van vitája. Az összehasonlítás megkönnyítése céljából az eljáró tanács táblázatba foglalta a Teamépítő tréning egyes elemeivel kapcsolatban kifejtett felperesi és alperesi nyilatkozatokat.

<b>A Teamépítő tréning egyes elemei</b>	<b>Felperes</b>	<b>Alperes</b>
Kommunikáció	Személyi központú részt készítette.	Üzleti kommunikáció részt készítette.
Liz története	A szöveg egy holland trénerrel származik, közösen lektorálták.	Nem volt közös lektorálás.
Személyiség kommunikációban	Saját fordítás.	Első két elem (játékhoz készült kérdőív) közös munka.
Asszertivitás	Saját mű (amerikai szerző művének fordítása az alapja), mások beépítésével.	
Üzleti tojások	Nem tudja.	Amerikai trénerrel kapta.
Mennyire vagy önértékesítő?	Nem tudja.	
Győztes-győztes helyzet		Saját fejlesztés.
Teljesítmény motiváció	Saját fejlesztés.	
Pénzdobálás	Saját játék és kérdőív. (Alperes szövegszerkesztőjén.)	A játék máshonnan származik, a kérdőív közös.
Sikerorientáció és kudarckerülés.	Saját fejlesztés.	Saját fejlesztés.
A priorizáció	Saját fordítás.	Elismeri.
Szétördelt négyzetek	Nyilvános gyakorlat.	
Szerepek a csoportban	Külső fordítás.	Külső fordítás.
Fiatal hölgy – idős hölgy	Külső anyag.	Ábra volt, ő csinált belőle gyakorlatot.
Pingpongfújás	Nyilvános gyakorlat.	Nyilvános gyakorlat.

Megállapítható, hogy a Teamépítő tréning egyéni-eredeti jellegű alkotás, mivel a tréning egyes elemeit sajátos módon, a célnak megfelelő, de kreatív módon illeszti egymás mellé. Ezen nem változtat az sem, hogy a Teamépítő tréning egésze nem csak egyéni-eredeti jellegű részekből áll össze, hiszen az nem feltétel a teljes mű szerzői jogi védelmének vizsgálata szempontjából, hogy minden egyes elem önmagában is elérje az egyéni-eredeti jellegnek a már védelemre alkalmas fokát. (Egy zenemű esetében sem kell minden egyes frázisnak egyéni-eredeti jellegűnek lennie ahhoz, hogy a teljes alkotás érdemes legyen a védelemre. Más kérdés, hogy az ilyen, nem egyéni-eredeti jellegű részeknek a más műben való hasznosítása nem akadályozható meg a szerzői jog eszközeivel.)

Ahogy arra a felek – egybehangzóan – több elem kapcsán is utalnak, vannak köztük közsímert, nyilvánosan, bárki által felhasználható gyakorlatok is (pl. Liz története, Pingpongfújás). Ezek nem állnak szerzői jogi védelem alatt és más tréningekben, továbbra is szabadon hasznosíthatók.

A Teamépítő tréning tartalmaz továbbá olyan elemeket is, amelyeknek nem a peres felek a szerzői (pl. Üzleti tojások, Szerepek a csoportban), de ezek elismerten önálló szerzői alkotások (amelyek felhasználásához feltehetően engedélyt szereztek).

Több olyan elem is szerepel a Teamépítő tréningben, amely csak a felperes vagy csak az alperes alkotása, ezek tekintetében nincs vita (felperes: Asszertivitás, Teljesítmény, A prioritizáció, alperes: Győztes-győztes helyzet). Beazonosítható továbbá olyan fejezet is, amely közös alkotás jól elkülöníthető részekkel, és ezt a felek egybehangzóan állítják (Kommunikáció).

A 2007. március 28-án nyilvánosan megtartott tárgyalásról készült Jegyzőkönyv és az ezt kiegészítő, 2007. április 16-án kelt felperesi Észrevételek alapján négy elemmel kapcsolatban van vita a felek között.

A „Személyiség a kommunikációban” című részről a Felperes azt nyilatkozta, hogy az az ő fordítása, egy korábban hivatkozott Phare-tréning alapján, az Alperes ezt azzal egészítette ki, hogy az elemhez kapcsolódó kérdőív közös alkotás, a többi részt kapták a Phare-programból. Mivel a felek nyilatkozata között ellentmondás végeredményben nem állapítható meg, ezért kijelenthető, hogy a fordításon csak a Felperesnek keletkezik szerzői joga, a hozzá kapcsolódó kérdőív viszont közös műnek tekintendő az Szjt. 5. §-ának (1) bekezdése alapján. Mivel a kérdőív elválaszthatatlanul kapcsolódik a fordításhoz, ezért egységesnek kell tekinteni a művet, amelyen azonban a fentiek szerint oszlanak meg a szerzői jogosultságok.

A „Pénzdobálás” elem kapcsán a Felperes volt az, aki először játszotta, és ehhez szerkesztett kérdőívet. Az Alperes állítása szerint a játékot nem a Felperes találta ki, az ehhez kapcsolódó kérdőívet pedig közösen készítették el. Ezzel kapcsolatban Felperes megjegyezte, hogy a közös készítés csak annyit jelent, hogy a kérdőívet az Alperes szövegszerkesztőjén jegyezte le. Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács nem rendelkezik információval abban a tekintetben, hogy a játékot tényleg a Felperes találta volna ki, ezért ennek egyéni-eredeti jellegéről nem áll módjában nyilatkozni. Ugyanakkor felhívja a figyelmet arra, hogy a játékhoz kapcsolódó kérdőív állhat szerzői jogi védelem alatt, többes jogosultságot azonban az önmagában nem keletkeztet, hogy a kérdőívet az Alperes szövegszerkesztőjén jegyezték le. A többes jogosultságnak szükségszerű feltétele, hogy valamennyi résztvevő hozzájárulása egyéni-eredeti jelleget mutasson.

A „Sikerorientáció és kudarckerülés” elemmel kapcsolatban Felperes állítása az, hogy ez teljes terjedelmében az ő fejlesztése, ennek alátámasztására tanulmányokat, fordításokat csatol. Az Alperes egy 2000-res könyvet csatolt annak igazolására, hogy ezt ő találta ki. Itt hangsúlyozni kell, hogy a szerzői jogi oltalom nem a játékot, mint algoritmust védi, hanem esetlegesen annak egyéni-eredeti módon megfogalmazott rögzítését. Így attól függetlenül, hogy a Felperes 1994 óta tanítja a gyakorlatban, a szerzői jogi védelem (az egyéni-eredeti megfogalmazás tekintetében) megilletheti az Alperest. (Ugyanez megfontolást igényel a „Pénzdobálás” játék szerzőségének megítélésénél is.)

A „Fiatal hölgy – idős hölgy” játék kapcsán Felperes állítja, hogy az más szerzőtől származik. Alperes szerint a játékra vonatkozó ábrát vették át, de a gyakorlatot ő fejlesztette ki belőle. E tekintetben megállapítja az eljáró tanács, hogy a gyakorlat leírása lehet egyéni-eredeti jellegű, és ha ezt egyedül az Alperes készítette, akkor ezen neki van kizárólagos szerzői joga.

**Ad 2.** Mindezek fényében megállapítható, hogy a teljes Teamépítő tréning az Szjt. 7. §-ának (1) bekezdése értelmében gyűjteményes műnek minősül, mivel abban a tartalom összeválogatása, elrendezése és szerkesztése egyéni-eredeti jelleget mutat. Ez attól függetlenül megállapítható, hogy a gyűjteménynek nem minden eleme részesül önmagában is szerzői jogi védelemben. A gyűjteményes mű teljességére tekintettel Felperest és Alperest, mint társ-szerkesztőket együttesen illeti meg a szerzői jog.

A gyűjteményes műnek minősítés az Szjt. 7. §-ának (2) és (3) bekezdése szerint azonban nem érinti a gyűjteménybe felvett egyes művek szerzőinek önálló jogait. Ezek az elemek a fentebb kifejtettek szerint részesülnek külön-külön szerzői jogi oltalomban. Azon elemek esetében, amelyek az Alperes és a Felperes közös műveinek tekintendők, meg lehet állapítani, hogy azokban a hozzájárulások (különösen a kérdőív elkészítése) olyan módon kapcsolódtak össze, hogy ezek az elemek az Szjt. 5. §-ának (1) bekezdése szerinti közös műnek minősülnek, vagyis ezek tekintetében a szerzői jog együttesen gyakorolható.

Összefoglalóan az eljáró tanács megállapítja, hogy

Ad 1. a Teamépítő tréning Emlékeztetők és a Tematika egy szerzői műnek minősül, amelynek ez a két része egymástól érdemben el nem választható.

Ad 2. a teljes Teamépítő tréning az Szjt. 7. §-ának (1) bekezdése értelmében gyűjteményes műnek minősül, ami azonban nem érinti a gyűjteményes mű egyes elemein fennálló szerzői jogok megítélését.

*Dr. Debreczeni Ferenc*  
*a tanács elnöke*

*Dr. Gyenge Anikó*  
*a tanács előadó tagja*

*Dr. Kiss Zoltán*  
*a tanács szavazó tagja*